

Laiškas Valerijai Čiurlionytei, 1917-05-03, [iš Sočio - į Voronežą].

Labas rytas, labas ankstas ankstas rytas!

Labas rytas, labas ankstas ankstas rytas!

Šiandie atsikėliau anksti anksti, išėjau in mares, norėjau nusiprausti — batus prisėmiau vandens, kelnes iki kelių sušlapau ir galvą šiukšlių privėliau.

Marės čia ne tokios, kaip Baltijos. Negalima pakrantyje stovėti — akmenimis kojas nudaužo. Mėlynos visos, žalios, kokios tai rajos.

Bet kur aš apsigyvenau — nepaprastai gražu. Nuo miesčiuko bus 2 1/2 varstų, sode, nuošaliai, nei kelio, nei kelelio pro šal.

Sode palangėj — kiparisai, mirtos, liaurai ir kitokie augalai, kurių aš nei girdėjau, nei sapnavau. Kaimyno sode auga palmos, kaktusai ir kas ten jas žino kas. Kiek gėlių, kiek radastų soduose žydi. Radastų mano sode nėra. Bet eisiu vogt kitur ir tau atsiūsiu. Per visą naktį be perstojo sode lakštingalė raliuoja, o kai kada ir dieną. Šianakt pas mane svečias buvo. Inskrido mano kambariukan, ant stalo nusileido, paskui paskraidė paskraidė ir išskrido. Aš, nors ir kaip užmuštas migau po tokio kelio, bet jam atskridus nubudau ir žiūrėjau in jį. Tai buvo pirmasai mano svečias.

Beje, koks manas kambariūkštis?

Turiu antrame aukšte kambariūkštį ir tokio pat dydžio balkoną ar kambarį, tokio dydžio kaip balkonas. Kambarys visas ke[t]virtotas. Man skersai ar išilgai tik išsitiest. Išaina in saulę, sodą ir mares. Marės — 5 minutės eiti. Už jį moku 20 rub[lių]. Tik su pietums truputį kebliau, bet gal susitvarkysiu. O vakar buvau visai visai nusimineš. Maniau, kad kambario nebesusiieškosiu, kad reikės bėgti iš čia kur nors. 4 valandas vaikščiojau ir radau tik vieną kambarį už 75 rub[lius]. Jau buvau nusprendęs eit viešbutin pergulėt ir paskui bėgti iš čia. Tik staiga kokiame tai sode (visi vasarnamiai soduose čia) susitinku kokį tai žmogų. Jis sako: „Ar kambario ieškai — mačiau tamsta šiandie tik atvažiavai?“ — „Taip“, — sakau. Mes su juo pasitroškom, pasišnekėjom, pasidejavom ir jis mane nuvedė in tajį maną kambariūkštį, kurį jis del savęs beieškodamas rado. Visai netyčia taigi ir apsigyvenau Sočyj. O taip buvau manęs bėgti ar į Nalčiką [1], ar į Gelendžiką [2].

Iš čia į visas puses matos labai daug kalnų, aukštų, iki debesų. Debesys per juos persirist neįstengia, tik ant pušų karstos.

Šiandie jaučiuos kur kas ramiau, negu vakar. Atsilsėjau kiek. Tik visi raumenys skauda kaip sumušti ir galva kažkaip neaiški.

— — —

Atėjau in mares. Aš in jas ir vėl, ir vėl ateinu. Atsiguliau ant akmenų. Čia smėlio nėra, tik akmenys. Vėjas iš marių, o jos ūžia, ūžia, šniokščia. Guliu. Debesinga diena ir saulė nelabai šildo. Taip ramu dūšioj. Nė vienos minties, nė vienos godonės. Tartum viskas ilgas ilgas sapnas. Man ir tesinori, kad užmigti. Čia, ant akmenų, pagal mares. Tegu sapnas bus budresnis, tegu vilnys gausesnį miegą išsaus. Marės niekuomet nebūna vienodos. Visuomet keičiasi. Tai mėlynos, tai juodos, tai vėl visai žalios. Ir šniokščia, šniokščia. Tie akmenys irgi nei valandikei nenutyla. Tarytum ir jiems skauda. Šnera ir šnera. Tolybėj kažkokios paukštys ilgais kaklais ir sparnais skraidos — žąsų ar narūnai — nežinau. Ir jokio žmogaus. Tik du žveju netoliesa laivą taiso. Pasiprašysiu ir aš in mares pažvejoti. Būsiu narūnas ir nersiuos. Ir bus man palydovų ir svečių. Ir būsiu Viešpats viešpačių —

Vilnys nelabai didelės. Galima būtų ir laivu plaukti. Tik šniokščia labai. Gintarų marės taip

nešniokščia, nors ir didesnės būna. Tik aš nesuprantu šitų marių varsos. Aš netikiu, kad jos iš tikrujų tokios būtų. Ateina, ateina volai, sujudina visus kranto akmenis ir akmenėlius ir sudūžta. Juokinga, labai juokinga.

Ba, aš norėjau tau pasidžiaugti. Vakar nusipirkau lazda, ilgą, ilgą, man aukščiau krūtinės, tau būtų aukščiau pečių. Tai yra „nocox“ [3]. Tai kalnininkų lazda. Ji man labai tinka. Eisiu in kalnus. Dainuosiu. Tik dar kelias dienas čia, ant kranto, ant akmenų, pagulėsiu. Taip sau. Tam jos ir marės, kad ant jų kranto, ant akmenų gulėti. Akmenų in mares nemėtau. Tegu sau.

Tegu bus ramu. Tegu bus ramu ir tau ir gerai. Ir gerai tegu bus. Ir tegu tave sapnas lanko pasakingas kaip marės.

Bučiu[o]ju. Bolyt[is]

3/V — 17

Parašyk Juliaus [4] adresą.

KOMENTARAI

[1] Nalčikas - miestas pietų Rusijoje, Didžiojo Kaukazo pakalnėje, prie Nalčiko upės (Tereko baseinas).

[2] Gelendžikas - miestas Rusijoje, Krasnodaro krašte, apie 40 km. į pietryčius nuo Novorossijsko, prie Juodosios jūros.

[3] ~ *rus* = lazda.

[4] Julius Abraitis (1890-1987), gydytojas, spaudos darbuotojas. 1911-1917 m. mokėsi Maskvos universitete Teisės bei Medicinos fakultetuose.